

EVA SANTANA • CLAIRE SMEDLEY

SÓN BOJOS, AQUESTS CATALANS

BURROS, OUS QUE BALLEN I TRONCS QUE CAGUEN TORRONS

SÓN BOJOS, AQUESTS CATALANS

BURROS, OUS QUE BALLEN I TRONCS QUE CAGUEN TORRONS

Primera edició: novembre del 2022

© les autores
(representades per IMC Agència Literària)

© de l'edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Impressió: Leitzaran Grafikak

ISBN: 978-84-1356-163-9

DL T 839-2022

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

EVA SANTANA • CLAIRE SMEDLEY

SÓN BOJOS, AQUESTS CATALANS

BURROS, OUS QUE BALLEN I TRONCS QUE CAGUEN TORRONS

□■ Cossetània

INDEX

- 6** Introducció - Com va sorgir la idea? Algunes referències sobre dibuixos de culs -ai, dolenta!
- 9** De què va, tot això? - Història de Catalunya, territori, gent, coses a fer i parlem una mica sobre el temps.
- 23** Aquí es parla català! - No només és una llengua rica i versàtil; a més, és molt pintoresca, oi?
- 31** Prou de barrets mexicans! - Símbols catalans de veritat, incloent-hi un burro.
- 41** Quin personatge! - Des d'arquitectes fins a assassins, passant per científics, xefs, herois i estrelles esportives.
- 57** Inventors de cap a peus - Parlant de la vacuna contra el còlera, el primer submarí propulsat amb un motor de vapor i els xupis...
- 67** A la taula i al llit, al primer crit - Una cuina ben estrellada, arròs els dijous i, ah, sí, pets de monja.
- 89** CACA! - Sí, estem obsessionats amb la caca i ho podem demostrar!
- 99** Arriba el Nadal - Menjar, beure, cintures elàstiques, un munt de tradicions pintoresques i un tronc que caga, naturalment.

- 111** Que comenci la festa! – Ous que ballen, llibres, roses i la Diada, per descomptat.
- 119** Com arnes a la flama – Qualsevol cosa que es pugui encendre, ens encanta! Com més soroll, flama, espetec o lluminària, millor!
- 129** Només per a valents! – Una tradició de 200 anys. Definitivament, impressionant de veure, però provar-ho és només per a valents!
- 135** Música i... puntes al coixí!
- 141** Català de la ceba – Algunes coses que els catalans podem tenir en comú en les nostres llistes de coses a fer.
- 149** Mites sobre els catalans – No duem la cartera tancada amb cademat i també podem riure dels acudits. De veritat!
- 153** Examen final – Amistosos? Divertits? Seriosos o de la gresca? Què n'opines?
- 157** L'Eva i la Claire – Una mica sobre nosaltres, per si us interessa, o no, tant hi fa...

Més d'una vegada, la Claire i jo ens hem trobat reflexionant sobre les subtils i no tan subtils diferències entre els nostres països i les nostres cultures.

Per què els catalans estem tan obsessionats amb la caca? No se'ns en va una mica de les mans tanta pirotècnia? No és una mica estrany que anomenem *biquini* un entrepà de pernil i formatge?

Com a catalana, mai havia dedicat ni un segon a reflexionar sobre algunes d'aquestes coses. Ni m'hi havia fixat! Fins que algú no t'hi fa pensar no et comences a fer preguntes i t'adones que sí, que potser instal·lar un home fent caca al costat del nen Jesús no és gaire habitual, ni tampoc que el burro sigui un símbol nacional...

I de cop les peces van encaixar: per què no escrivíem el nostre propi llibre sobre Catalunya? —per descomptat que no seria ni una enciclopèdia ni una guia turística, només un parell d'amigues compartint la seva visió informal sobre aquesta terra. Com som, aquesta gent anomenada catalans?, i què ens fa especials?

Ah, i com que també soc la il·lustradora del llibre, vull remarcar que ha estat per casualitat i que no respon a cap intenció específica el fet que hagi dibuixat el cul de la Claire molt més gros que el meu a la pàgina 95, de veritat.

EVA SANTANA

Em vaig entusiasmar quan l'Eva va suggerir que escrivíssim juntes aquest llibre.

Ha estat un projecte superdivertit, tot i que treballem de maneres molt diferents! L'Eva és molt, diguem, "artista/caòtica" i jo soc força "britànica/metòdica" —ho capteu, oi?... Hem compartit l'autoria dels textos, tot traduint i adaptant els textos de l'altra, i jo he aportat un munt d'idees per a les il·lustracions que l'Eva ha ignorat completament... d'acord, em limitaré a escriure, doncs... La bona notícia és que encara som amigues i no ens hem tornat —gaire— boges...

He après un munt de coses sobre Catalunya durant tot el camí —per fi sé per què hi ha arròs els dijous a tots els menús!

I per descomptat que has d'enamorar-te d'una llengua que aconsegueix trobar tantes maneres diferents de fer servir la paraula *collons* —sí, sí, testicles, Mare de Déu!

Un aclariment: com a propietària del cul gros de la pàgina 95, penso que la il·lustradora només me la torna després d'haver mencionat que els catalans es passen el dia ploriquejant sobre la "humitat" —a veure, no és suficient que no plogui?? A Escòcia, si no plou, és un dia perfecte!

CLAIRE SMEDLEY

DE QUÈ VA, TOT AIXÒ?

Catalunya té una història molt rica.

Diverses civilitzacions, des dels grecs fins als àrabs, passant pels romans i els visigots, han anat i vingut, i cadascuna ha deixat la seva petjada. Hem patit invasions, rebel·lions, revolucions, unificacions, guerres i també divisions i expansions del territori. Per als catalans, arribar fins aquí ha estat un camí llarg i ple de sots, i l'objectiu de refermar la nostra identitat, una lluita constant.

Sabem que això és un resum molt i molt simplificat, però aquest, òbviament, no és un llibre d'història! De tota manera, aquí teniu unes instantànies d'alguns dels moments clau de la història de Catalunya, moments que han jugat un paper molt important a l'hora de donar-li la seva forma actual.

I també una pinzellada per parlar una mica del territori i, per què no?, del temps!

HISTORIADORS QUE CORREU PER AQUÍ, SI US PLAU, PERDONEU L'AUDÀCIA D'AQUEST INTENT DE CRONOLOGIA!

2.000 AC

NEOLÍTIC

EDAT DEL BRONZE

Fenícis, grecs i cartaginesos arriben a les costes mediterrànies per comerciar i aporten molt a la cultura ibera. Els grecs van fundar dues colònies molt pròsperes a l'actual Costa Brava.

El 218 aC els romans arriben a Emporion, una de les colònies gregues, i en dos-cents anys conquereixen tot l'actual territori català. Entremig, ja ho sabeu, ens van deixar un munt d'arquitectura, lleis, impostos i la seva llengua.

A la franja nord del territori, a banda i banda dels Pirineus, s'hi formen els comtats catalans, la llavor de la futura Catalunya. Tot molt medieval, fosc i brut, si ho comparem amb al-Àndalus! Aquests comtats depenen del rei franc. És una societat prefeudal de pagesia fortament armada a causa de la inseguretat.

Allà hi neix el 840 Guifré el Pilós, que serà el primer comte a establir un llinatge independent dels reis francs. Sembla que tenia pèls allà on l'home no n'acostuma a tenir, sense més detalls específics... Diu la llegenda que amb la sang de les seves ferides es va crear la bandera de Catalunya.

L'Església creix, i fa un paper de conservador cultural en temps de barbàrie. Apareix el romànic! Es forgen les institucions de Catalunya. El parlament de Catalunya és un dels més antics del món, del segle XI.

VI AC - I DC

ELS IBERS

Els ibers viuen en turons per protegir-se. Van ser el primer poble de la península a fabricar eines de ferro, cosa que els ajuda en els seus treballs d'agricultura i a desenvolupar un sistema d'escriptura. Van entrar en contacte amb els grecs i fenicis i finalment van integrar-se en la seva cultura.

El 476 van conquerir el territori un grapat de tribus germàniques, els visigots, i això va suposar la fi de l'imperi romà a les nostres terres. A l'actual França, s'hi va instal·lar una altra d'aquestes tribus, els francs.

El 711, els musulmans conquereixen la Hispània visigòtica i dos terços del territori català, que passa a formar part d'al-Àndalus. Els musulmans aporten grans avenços en els àmbits científic, mèdic i agrícola, a part d'algunes postres realment...mmm! Creen una societat oberta i lluminosa en què conviuen totes les religions.

Fins al segle XIII, el territori és un estira-i-arronsa entre cristians i musulmans. Els cristians acaben reconquistant el territori i s'inicia una etapa d'expansió militar i mercantil per la Mediterrània. Les ciutats creixen, el comerç es consolida. El llinatge de Guifré el Pilós plantarà, durant el segle XIII, la llavor del més gran imperi mediterrani del moment, anomenat Corona d'Aragó i de Catalunya. Ep, que no ens moquem amb mitja màniga!

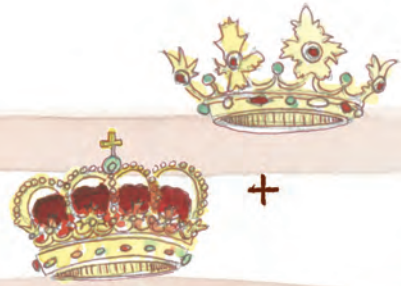

Però les coses bones no duren mai gaire! La pesta negra i les desigualtats socials fan que Catalunya entri en una crisi profunda. La població catalana es redueix a la meitat!

Són bojos, aquests catalans

El 1479 l'accés al tron de Ferran II, casat amb Isabel de Castella, suposa la unió dinàstica de les dues corones de Catalunya i Aragó amb la Corona de Castella.

Arriba una època molt fosca, amb revoltes pageses, guerres internes i externes pel poder, l'expulsió dels descendents dels musulmans i, finalment, la guerra dels Segadors, que els catalans vam perdre i ens va deixar sense nació, annexionats a la Monarquia Hispànica.

I just quan els catalans refem l'economia, amb exportació, comerç i construint les bases de la industrialització, un altre ensurt... El 1808, les tropes de Napoleó envaeixen el territori i fins el 1812 som francesos! Quina sorpresa!

Franco es quedà en el poder durant 40 anys, i va reprimir qualsevol tipus de manifestació de la cultura catalana. Totes les institucions catalanes queden abolides de nou. Fins i tot el president de la Generalitat, Lluís Companys, és afusellat.

Després de la mort del dictador, una nova Constitució democràtica (1978) i un nou Estatut d'Autonomia (1979) marquen l'inici de la recuperació de la democràcia i de les llibertats.

De què va, tot això?

Més desgràcies: la guerra de Successió per la corona hispànica enfronta els catalans amb els partidaris dels Borbons. Ja sabeu qui va guanyar, perquè els Borbons encara hi són! La derrota i caiguda de Barcelona, l'11 de setembre de 1714 —aquesta és la data que els catalans celebrem com a diada nacional de Catalunya, perquè som masoquistes—, tenen com a principal conseqüència l'abolició de les institucions catalanes i l'inici d'una duríssima repressió.

El 1814 els catalans tornem a estar sota la corona d'Espanya i... bé, per no perdre el costum, hi ha una guerra més i una revolució i, finalment, el 1873, es proclama la Primera República a Espanya. Es viu en una societat molt industrial en què els obrers cada vegada estan més organitzats i reclamen els seus drets.

El 1931 es proclama la Segona República a Espanya i el president de la Generalitat pacta un Estatut d'Autonomia per Catalunya. Es restauren algunes de les antigues institucions. Però aquest somni tan bonic no dura gaire. El 1936, el general Francisco Franco s'aixeca en armes i comença una Guerra Civil que durarà tres anys i deixarà centenars de milers de morts, exiliats i represaliats.

A partir d'aquí, és tot tan complicat... necessitariem com a mínim un parell o tres de llibres com aquest per poder acabar aquesta cronologia amb tot el que ha passat en els darrers quaranta anys, i jzzzzzzzzzzzzzzzz —ai mare, què passaaa?— jzzzzzzzzzzzzzzzz peixos pacífics, pèsols prolífics, ho tornarem a jzzzzzzzzzzzzzzzz, votar votar, hòstia hòstia hòstia, 155, jzzzzzzzzzzzzzzzz tots a la presó jzzzzzzzzzzzzzzzz, ja no es pot rapejar i piiiiiiiiiiiiiiiiiiiiip.

QUI HI VIU?

A Catalunya hi viuen uns 7,6 milions d'habitants i és clar que és el lloc on molta gent vol viure, perquè 1,2 milions de persones vingudes de fora han decidit fer-ne la seva llar. Tot i que provenen de moltíssimes parts del món, sembla que guanya la població marroquina, seguida pels ciutadans provinents de Romania, Itàlia, la Xina i França, en el top 5 de la llista!

NO ES POT DIR QUE ELS CATALANS NO SIGUEM ACOLLIDORS!

CATALÀ, CASTELLÀ I 298 IDIOMES MÉS!

Naturalment, a Catalunya s'hi parla català, però no és l'únic idioma que s'hi parla.

Hi ha tres idiomes oficials a Catalunya:

EL CATALÀ, que també es parla a València, a les illes Balears i a la Franja d'Aragó. També és llengua oficial a Andorra i es pot sentir en alguna zona de Múrcia, a l'Alguer, a l'illa italiana de Sardenya i al Rosselló, al sud de França.

EL CASTELLÀ, que tothom coneix i parla. A Catalunya es va introduir entre els segles XV i XIX. Abans ningú no el parlava.

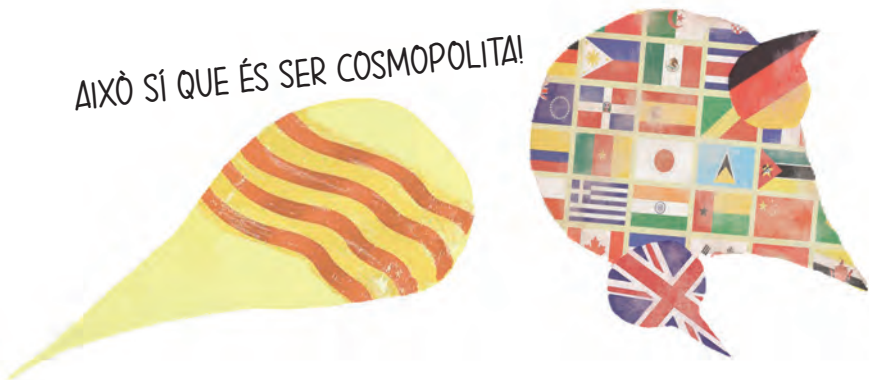
L'ARANÈS, la varietat de la llengua occitana que es parla a la Vall d'Aran (Val d'Aran o Vath d'Aran, en aranès), als Pirineus catalans.

LA LLENGUA DE SIGNES CATALANA (LSC) també és una llengua oficial de Catalunya.

El català s'utilitza a les institucions i escoles, i és obligatori per a qualsevol persona que desitgi una feina al sector públic.

Un estudi de l'any 2019 fet per Linguapax International apuntava que a Barcelona s'hi parlen al voltant de 300 idiomes diferents.

AIXÒ SÍ QUE ÉS SER COSMOPOLITA!

Amb una superfície de 32.108 km², Catalunya té un total de 947 municipis repartits entre 42 comarques, tot i que dos terços de la seva població viu a la regió metropolitana de Barcelona. Les comarques i les seves capitals són el malson de tots els escolars de primària.

Els turistes que venen a Catalunya tendeixen a pensar que l'única cosa per veure-hi és Barcelona (amb excepció potser de Girona, Figueres i el Museu Dalí) però pocs s'aventuren a descobrir les altres províncies i comarques.

